

Raahen työllisyysalueen suunnitelma työvoimapalvelujen järjestämiseksi

11.3.2025

Sisällys

1	Johdanto.....	2
2	Raahen työllisyysalueen tavoitteet	2
	Raahen työllisyysalueen tilanne.....	3
3	Resurssit lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi.....	6
4	Palveluiden tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut	7
4.1	Palveluiden järjestäminen	7
4.1.1	Työnhakijan palveluprosessi	8
4.1.2	Työnantajan palveluprosessi	8
4.2	Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllisyyden edistämisestä.....	8
4.2.1	Työelämään kiinnittävä palvelu nuorille	9
4.2.2	Työuraa pidentävä palvelu yli 50-vuotiaille	9
4.2.3	Pitkäaikaistyöttömät.....	10
4.2.4	Maahanmuuttaja-asiakkaat ja kotoutujat	10
4.3	Suunnitelma monialaisista palveluista	11
4.3.1	Työllistymistä edistävä monialaisen tuen (TYM) yhteistoimintamalli.....	11
4.3.2	Nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu	11
4.4	Palveluiden järjestäminen	11
4.4.1	Operatiivinen toiminta ja tukipalvelut.....	12
4.4.2	Palvelukanavat.....	12
4.5	Palveluiden järjestämistavat	12
4.6	Työnantajapalveluiden järjestäminen.....	13
4.7	Vaikuttavuus ja kustannustehokkuus.....	13
5	Palveluverkko	13
6	Yhteistyötahot ja -muodot	14
7	Työperäisen maahanmuuton ja työvoiman liikkuvuuden edistäminen.....	15
8	Varautuminen rakennemuutostilanteisiin	16

1 Johdanto

Kuntien, jotka muodostavat työllisyysalueen, on toimitettava työ- ja elinkeinoministeriölle työvoimapalveluiden järjestämistä koskevat ilmoitukset. Nämä ovat Raahen työllisyysalueen osalta sopimus yhteisestä toimielimestä, suunnitelma työvoimapalvelujen järjestämisestä sekä ilmoitus, jos työllisyysalue ei halua vastaanottaa toimitiloja. Tämä asiakirja on järjestämislain 15 §:n 4 momentissa tarkoitettu muodostettavan Raahen työllisyysalueen suunnitelma työvoimapalveluiden järjestämiseksi (palvelusuunnitelma). Suunnitelmasta on käytävä ilmi:

- 1) järjestämislaissa (380/2023) tarkoitettujen tehtävien hoitamiseen varattavat taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen;
- 2) järjestämislaissa tarkoitettujen palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut;
- 3) toimipisteiden määrä ja sijoittuminen;
- 4) yhteistyötahot ja -muodot;
- 5) työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen;
- 6) varautuminen rakennemuutostilanteisiin

Järjestämissuunnitelman tueksi laaditaan toimeenpano-ohjelma, jossa määritellään tarkemmin työllisyysalueen operatiivinen toiminta, kuten esimerkiksi henkilöstön sijoittuminen, toimipaikat, kuntien lähipalvelupisteet, lähi- ja keskitetyt palvelut sekä kuntien nykyisen työllisyydenhoidon

henkilöstön asema ja rajapinta työllisyysalueeseen. Alueella toimi kaksi kuntakokeilua, Raahen seudun työllisyyden kuntakokeilu ja Ylivieskan seudun kuntakokeilu. Työllisyysalueen kunnista neljä kuntaa (Raahen, Siikajoki, Pyhäjoki ja Oulainen) ovat osallistuneet työllisyyden kuntakokeiluihin, ja niissä saatua kokemusta ja osaamista hyödynnetään työllisyysalueella mm. asiakkaiden palvelutarpeiden määrittämisessä ja työnhakija-asiakkaan lähipalvelujen tuottamisessa pienemmille paikkakunnille. Työnhakija-asiakkaiden säännöllinen ja henkilökohtainen tapaaminen on edesauttanut palvelutarpeiden määrittämistä ja vastaamista työnantajien tarpeisiin. Olemme pystyneet paikallisesti luomaan moniammatillista verkostoyhteistyötä niin henkilöasiakkaille kuin työllisyystoimijoillekin.

2 Raahen työllisyysalueen tavoitteet

Muodostettavan työllisyysalueen keskeisimpinä tavoitteina on alueen yhteisen elinvoiman vahvistaminen elinkeinorakennetta monipuolistamalla ja vetovoimaisuutta lisäämällä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

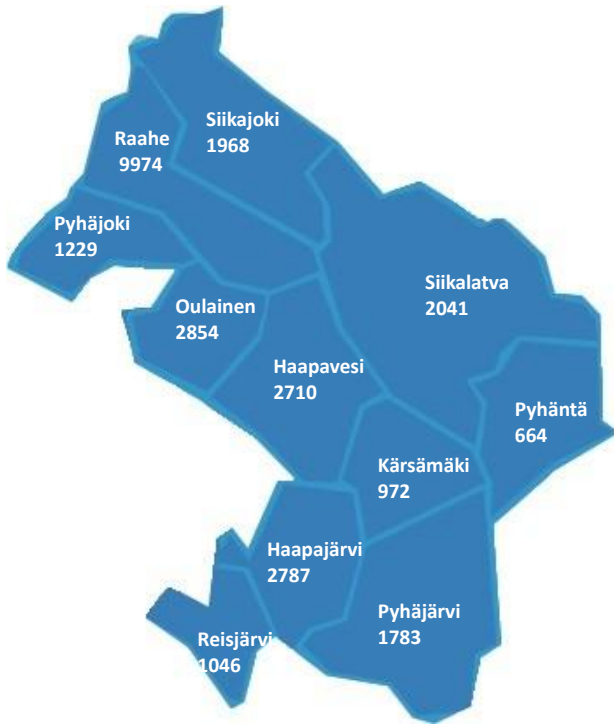
Keskeisimmät työllisyysalueen tavoitteet ovat:

- Työllisyyden ekosysteemin alueellinen rakentaminen, yhteistyöstä yhdessä tekemiseen

- Työllisyystoimien kehittäminen kohtaannon parantamiseksi
- Elinkeinopalveluiden ja työllisyyden nivoutuminen entistä tiiviimmin yhteen
- Toimivat koulutuspalvelut ja osaamisen kehittäminen alueen työnantajien tarpeet huomioiden
- Työnhakijoiden työmarkkina-avalmiuksia kehittävien palveluiden kehittäminen ja vaikuttavuuden parantaminen
- Nopeat, vaikuttavat ja joustavat työnhakija-asiakkaan palvelut lähipalveluna, moniammatillisuuden korostuessa kaikista vaikeimmassa työmarkkina-asemassa olevien kohdalla
- Kansainvälisen työvoiman saatavuuden varmistaminen ja saumattomien kotopalveluiden kehittäminen

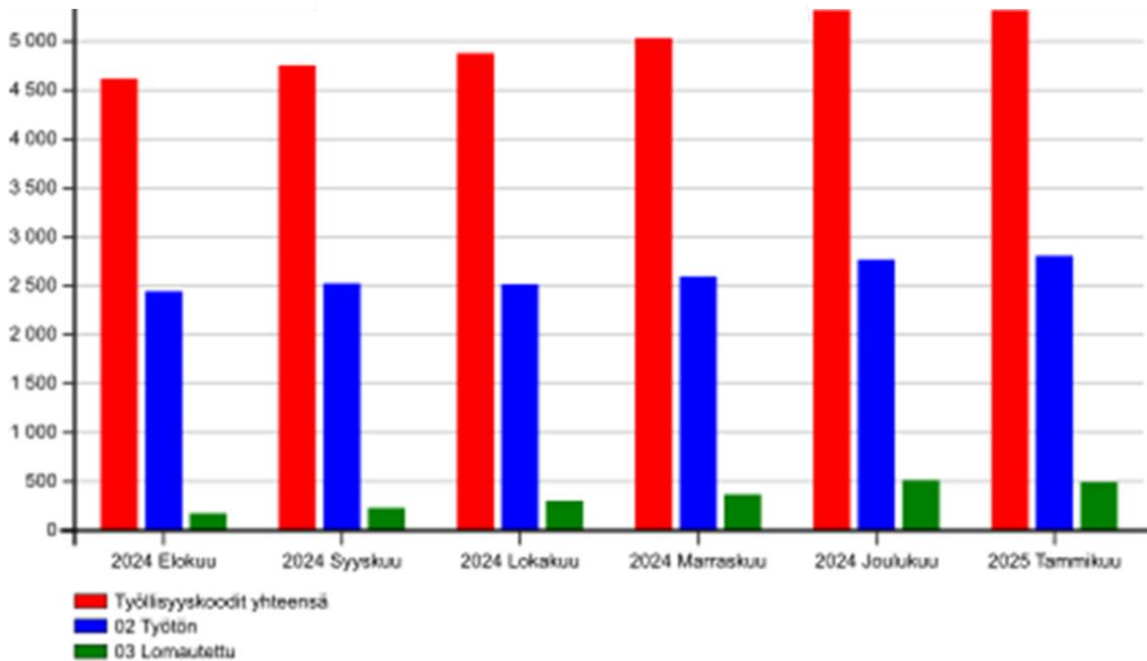
Raahen työllisyysalueen tilanne

Työllisyysalueeseen kuuluu 11 kuntaa. Työvoiman määrä koko alueella on 28028 (tammikuu 2025).

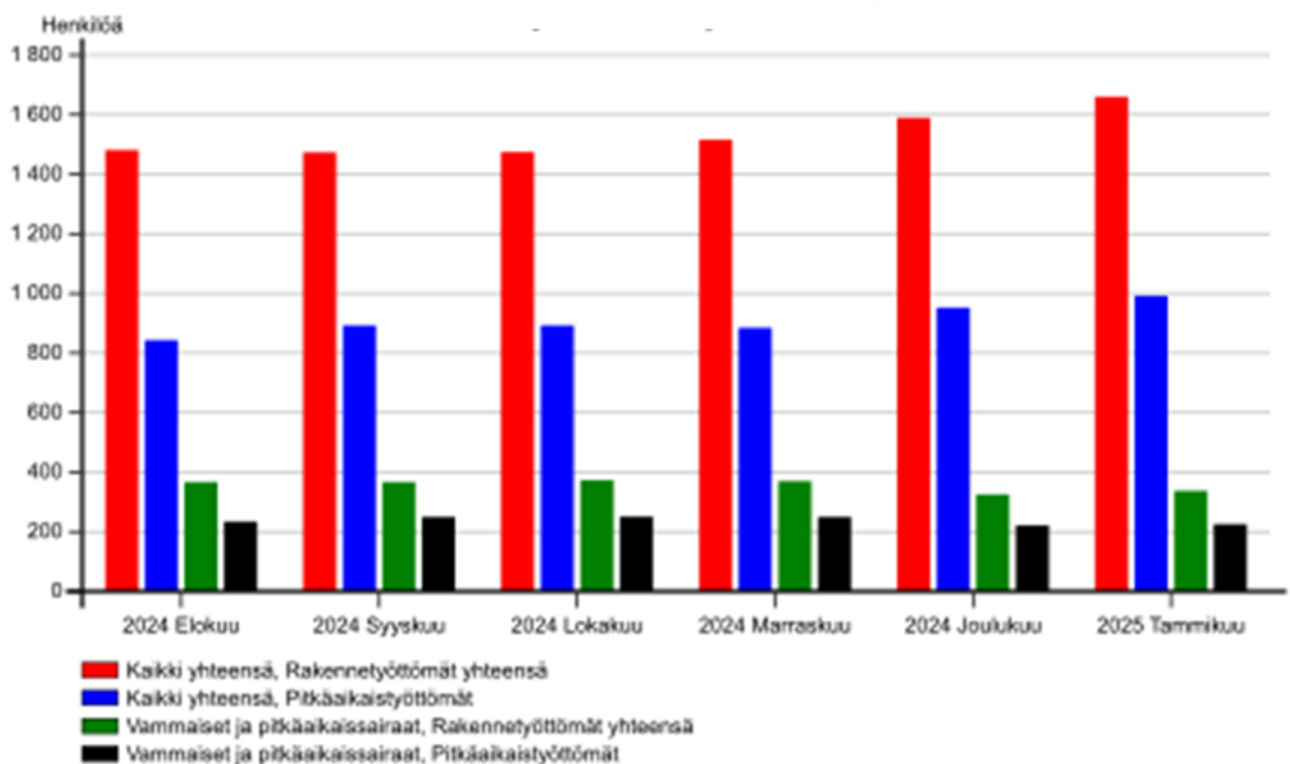

Kunta	työvoima
Raaha	9974
Oulainen	2854
Haapajärvi	2787
Haapavesi	2710
Siikalatva	2041
Siikajoki	1968
Pyhäjärvi	1783
Pyhäjoki	1229
Reisjärvi	1046
Kärsämäki	972
Pyhäntä	664
YHTEENSÄ	28028

Työnhakijoita työllisyysalueella oli tammikuun lopussa 2025 yhteensä 5319 henkilöä, joista työttömiä oli 2809, lomautettuja 495 ja palveluissa tai koulutuksessa 601. Työnhakijoista alle 30-vuotiaita oli 699 ja yli 50-vuotiaita 1024. Rakennetyöttömyyden piiriin kuului yhteensä 1660 työnhakijaa, joista pitkäaikaistyöttömiä 992 työnhakijaa. Vammaisia tai pitkäaikaissairaita työnhakijoita oli yhteensä 338.

Kaavio: Työllisyysalueen työnhakijat, työttömät ja lomautetut elokuu 2024-tammikuu 2025. (Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön suorakäyttötilasto)

Kaavio: Työllisyysalueen rakennetyöttömyys, ml. vammaiset ja pitkäaikaissairaat työnhakijat (elokuu 2024-tammikuu 2025 (Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön suorakäyttötilasto).

Alla kuvataan työttömyyden rakennetta työllisyysalueella kunnittain elokuusta 2024 tammikuuhun 2025 (Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön suorakäyttötilasto).

Työnhakijat (elokuu 2024 - tammikuu 2025)

KUNTA	08/2024	09/2024	10/2024	11/2024	12/2024	01/2025
HAAPAJÄRVI	444	472	491	517	534	562
HAAPAVESI	401	401	408	414	462	464
KÄRSÄMÄKI	138	143	145	153	159	166
OULAINEN	472	473	495	528	587	556
PYHÄJOKI	182	192	192	190	201	211
PYHÄJÄRVI	347	341	350	372	389	385
PYHÄNTÄ	101	118	132	126	127	120
RAAHE	1845	1921	1943	1980	2071	2061
REISJÄRVI	111	110	119	127	140	142
SIIKAJOKI	292	295	301	310	333	342
SIIKALATVA	286	289	302	315	317	310

Työttömät työnhakijat (elokuu 2024 - tammikuu 2025)

KUNTA	08/2024	09/2024	10/2024	11/2024	12/2024	01/2025
HAAPAJÄRVI	220	210	214	214	231	236
HAAPAVESI	191	193	205	208	226	235
KÄRSÄMÄKI	74	76	78	83	88	91
OULAINEN	216	208	218	214	230	230
PYHÄJOKI	109	115	107	111	129	133
PYHÄJÄRVI	191	187	195	205	213	215
PYHÄNTÄ	40	40	39	41	43	45
RAAHE	1027	1107	1087	1120	1196	1200
REISJÄRVI	52	49	51	59	62	65
SIIKAJOKI	165	174	171	176	180	189
SIIKALATVA	161	166	152	165	171	170

Työttömien työnhakijoiden %-osuus työvoimasta (elokuu 2024 - tammikuu 2025)

KUNTA	08/2024	09/2024	10/2024	11/2024	12/2024	01/2025
HAAPAJÄRVI	8,9	9,1	10	10,6	11,7	11,6
HAAPAVESI	7,6	7,7	8,6	8,9	10,3	10,6
KÄRSÄMÄKI	8,4	9	9,5	10	11,2	12,3
OULAINEN	8,1	7,9	8,7	9,1	10,4	10,1
PYHÄJOKI	9,2	10	9,8	9,8	11,6	12,3
PYHÄJÄRVI	11,6	11,5	12,2	13,3	14,1	14,2
PYHÄNTÄ	7,5	7,5	7,9	7,8	7,9	7,4
RAAHE	10,7	11,7	11,4	11,9	13,1	13,2
REISJÄRVI	5,1	5,3	5,5	6,8	7,6	8,2
SIIKAJOKI	8,9	9,2	9,1	9,7	10,6	11,3
SIIKALATVA	8,1	8,5	8,2	9,2	9,8	10

Alle 30-vuotiaita työttömiä työnhakijoita (elokuu 2024 - tammikuu 2025)

KUNTA	08/2024	09/2024	10/2024	11/2024	12/2024	01/2025
HAAPAJÄRVI	46	51	55	52	60	66
HAAPAVESI	34	32	36	37	42	44
KÄRSÄMÄKI	14	12	11	13	14	18
OULAINEN	52	51	54	53	67	64
PYHÄJOKI	30	33	28	28	40	38
PYHÄJÄRVI	29	26	33	33	34	30
PYHÄNTÄ	10	11	12	12	12	11
RAAHE	232	299	305	324	367	358
REISJÄRVI	9	7	7	9	8	11
SIIKAJOKI	26	32	34	33	39	39
SIIKALATVA	24	30	26	26	25	20

Yli 50-vuotiaat työttömät työnhakijat (elokuu 2024 - tammikuu 2025)

KUNTA	08/2024	09/2024	10/2024	11/2024	12/2024	01/2025
HAAPAJÄRVI	100	89	88	89	94	91
HAAPAVESI	68	68	73	76	81	83
KÄRSÄMÄKI	37	36	38	40	40	40
OULAINEN	69	71	76	74	74	74
PYHÄJOKI	35	39	39	41	44	45
PYHÄJÄRVI	93	89	83	85	88	95
PYHÄNTÄ	15	14	14	16	14	17
RAAHE	381	387	380	387	399	405
REISJÄRVI	26	24	27	29	30	30
SIIKAJOKI	56	62	59	61	63	61
SIIKALATVA	77	73	71	78	88	83

Työllistymistä ja oikea-aikaisten työllistymistä edistävien palveluiden tarjontaa on hyvä kohdentaa työnhaun alkuvaiheeseen pitkäaikaistyöttömyyttä ennaltaehkäisevä näkökulma huomioiden. Työllistymistä edistävien palveluiden suunnitteluun ja toteutukseen tullaan työllisyysalueella kiinnittämään erityistä huomioita.

Nykyisten tilastojen valossa tarjolla olevat työllistymistä edistävät palvelut eivät välttämättä paranna asiakkaiden työllisyyttä, vaan asiakkaat palaavat palvelun jälkeen takaisin työttömyyteen tai siirtyvät toiseen palveluun. Työttömille tarjottavien palveluiden tavoitteena tulisi olla työllistyminen avoimille työmarkkinoille. Tähän myös ohjaa uudistuksen myötä muuttunut rahoitusmalli.

3 Resurssit lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi

Raahen työllisyysalueen muodostavat 11 kuntaa: Haapajärvi, Haapavesi, Kärsämäki, Oulainen, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Raahen kaupunki toimii alueen vastuukuntana. Vuoden vaihteessa työllisyysalueelle siirtyi Pohjois-Pohjanmaan TE-toimistosta ja Raahen seudun kuntakokeilusta yhteensä 58 henkilötyövuotta. Työllisyysaluejohtaja ja

hallintoasiantuntija mukaan lukien työllisyysalueen organisaation kokonaisvahvuus on yhteensä 60 henkilötyövuotta. Henkilöstö on Raahen kaupungin palveluksessa.

Henkilöstöresurssi käytetään täysimääräisesti lakisääteisiin työvoima- ja elinkeinopalveluihin. Työvoimapalvelut järjestetään lain edellyttämällä tavalla Raahen kaupungin toimesta. Kuntien omat työllisyyspalvelut täydentävät työllisyysalueen palveluvalikoimaa, painopisteenä heikoimmassa asemassa olevat työnhakijat.

Työllisyysalueen hallinnosta vastaa Raahen kaupungin toimielimeksi perustettu työllisyyslautakunta. Raahen kaupunki käyttää järjestämistä vastuuksenaan laissa säädettyä työvoimaviranomaisen toimivaltaa Raahen työllisyysalueella. Työvoimapalveluita tuotetaan pääsääntöisesti lähipalveluina tarkoituksenmukaisessa laajuudessa. Työvoimapalveluita suunnitellaan ja järjestetään asiakastarpeen mukaan.

4 Palveluiden tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut

Keskeistä palveluiden tuottamisessa on toimivat lähipalvelut jokaisessa alueen kunnassa. Palveluita tuotetaan monikanavaisesti asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti. Etenkin asiakaspolun alussa ja enemmän palveluita tarvitsevien kohdalla painotus on kasvokkain kohtaamisissa. Neuvonnassa ja ohjauksessa hyödynnetään enemmän sähköisiä kanavia. Palvelumuoto valitaan asiakaslähtöisesti. Työllisyysalue kehittää henkilöstö- ja muita voimavaroja nykyiset ja tulevaisuuden haasteet huomioiden. Tuotettuja palveluiden vaikuttavuutta mitataan ja seurataan säännöllisesti.

Järjestämistä vastuussa olevalla kunnalla on vastuu palveluiden yhdenvertaisesta saatavuudesta koko työllisyysalueella. Tehtävien hoidosta järjestämistä vastuussa oleva kunta vastaa kuntalain 8 §:n 2 momentin mukaan palvelujen ja muiden toimenpiteiden

- 1) yhdenvertaisesta saatavuudesta;
- 2) tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä;
- 3) tuottamistavasta;
- 4) tuottamisen valvonnasta ja
- 5) viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä

Laki työvoimapalvelujen järjestämisestä mahdollistaa viranomaiselle kuuluvan toimivallan siirtämisen työllisyysalueen muille kunnille sekä muille työvoimaviranomaisille sopimuksellisesti (13 §). Viranomaistehtävien toimivallan siirtäminen muihin työllisyysalueen kuntiin tai muille työvoimaviranomaisille tapahtuu työllisyyslautakunnan päätöksellä.

4.1 Palveluiden järjestäminen

Vuoden 2025 alusta voimaan tulevan työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain (380/2023) mukaan työvoimaviranomaisen asiakkaita ovat työnhakijat ja työnantajat, jotka hakevat tai saavat tässä laissa tarkoitettua palvelua, tukea tai korvausta. Asiakkaita ovat työtä hakevat yksityishenkilöt sekä työnantajat, jotka etsivät osaavia työntekijöitä. Palvelut suunnitellaan ja toteutetaan sisällöltään, laadultaan ja laajuudeltaan asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti.

Palveluiden järjestämisessä hyödynnetään TE-toimistossa, ELY-keskuksessa, työllisyyden kuntakokeiluissa ja kuntien vapaaehtoisesti järjestämässä työllisyydenhoidon tehtävissä kehitettyjä hyviä malleja sekä henkilökunnan osaamista.

4.1.1 Työnhakijan palveluprosessi

Työnhakijan palveluprosessi etenee lain määrittämällä tavalla. Palveluprosessi on yhtäläinen ja tasavertainen kaikissa työllisyysalueen kunnissa.

Lähipalvelua tuotetaan jokaisessa kunnassa asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti. Asiakkaan palveluprosessi on sujuva ja hän saa tarvitsemansa palvelut monimuotoisesti eri palvelukanavista. Palveluiden saavutettavuus varmistetaan monikanavaisesti tarjottavien palveluiden avulla. Asiakkaat voivat hoitaa asioita myös sähköisten palvelualustojen kautta. Palveluiden järjestämisessä tehdään verkostoyhteistyötä tarvittavien tahojen kanssa.

4.1.2 Työnantajan palveluprosessi

Kaikki työllisyysalueen asiantuntijat palvelevat myös työnantaja-asiakkaita osana työnvälitystä. Tavoitteena on lisätä työtarjouksia, työnhakijoiden esittelyjä ja muita yhteydenottoja työnantajiin kohtaannon tehostamiseksi.

Työllisyysalueen henkilöstöstä 12 asiantuntijaa (20% kokonaishenkilöresurssista) erikoistuu työnantajayhteistyöhön. Asiantuntijat koordinoivat työnantajapalvelua mukaan lukien työpaikkailmoitusten hallinta, yleinen ja alkavien yritysten neuvonta, työnantajien palvelutarpeen kartoittaminen, rekrytointitapahtumien ja työnantajakampanjoiden järjestäminen sekä kansainvälinen rekrytointi.

Työllisyysalue toimii läheisessä yhteistyössä seudullisten kehitysyhtiöiden ja kuntien muiden elinkeinotoimijoiden kanssa. Tavoitteena on luoda päällekkäisyydet eliminoiva yhteistoimintamalli, jossa hyödynnetään toimijoiden ydinosaaaminen ja olemassa olevat asiakkuudet. Työllisyysalueen ja ELY-keskuksen kasvupalveluiden välille luodaan toimiva yhteistyö ja tiedonvaihtokanavat, jotta alueella pystytään mahdollisimman hyvin hyödyntämään ELY-keskuksen osaamista ja rahoituskanavia. Samoin muiden työllisyysalueiden kanssa tehdään läheistä yhteistyötä työnantajapalveluissa.

4.2 Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllisyyden edistämisestä

Heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen edellyttää laajaa palveluiden yhteensovittamista muiden viranomaisten ja palvelutuottajien kanssa. Avaintoimijoita ovat mm. koulutuksenjärjestäjät ml. vapaa sivistystyö, hyvinvointialue, Kela, muut kuntoutuksen toimijat ja kolmas sektori.

Työ- ja toimintakyvyn arviointeja tarvitaan selkeästi nykyistä enemmän palvelutarpeen määrittämiseksi ja palvelupolkujen perustaksi. Ohjausosaamista kuntoutukseen ja eläkejärjestelyihin sekä yhteistyötä näihin verkostoihin kehitetään.

4.2.1 Työelämään kiinnittävä palvelu nuorille

Työelämään kiinnittävä palvelu kohdistetaan alle 30-vuotiaille työnhakijoille. Niissä korostuu täsmällinen palvelutarvearvio, valmennuksellinen ohjaus ja asiakkaiden tiivis kontaktointi sekä aktiivinen ohjaaminen työhön, koulutukseen, yrittäjyyteen tai tarvittaviin työllistämistä edistäviin palveluihin. Täsmällisellä palvelutarvearviolla pyritään puuttumaan työttömyyden syihin ja motivoimaan asiakas tarvittaviin palveluihin riittävän varhaisessa vaiheessa. Kohderyhmän palveluissa huomioidaan yhdenvertaisuus koko työllisyysalueella.

Nuorille tarjotaan tieto-, ohjaus- ja neuvontapalveluita sekä ammatinvalinta- ja uraohjauspalvelua koko työllisyysalueella. Asiointi tapahtuu sähköisesti sekä lähipalveluina asiakkaan palvelutarpeen ja lain edellyttämällä tavalla.

Työelämään kiinnittävässä palvelussa tehdään tiivistä yhteistyötä alueen verkostojen ja toimijoiden kanssa. Yhteistyössä on mukana nuorten verkostotoimijat kuten Ohjaamot, etsivä nuorisotyö, koulutuksenjärjestäjät, Kela, kolmannen sektorin toimijat sekä hyvinvointialue. Hyvinvointialueen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa sekä päihde- ja mielenterveysongelmissa. Tarvetta on erityisesti matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalveluille, joissa yhteistyöverkostojen rooli on vahva. Nuorten työ- ja toimintakykyyn liittyvissä arvioinneissa myös työ- ja toimintakyvyn arviointeja toteuttavat tahot sekä kuntoutuspalveluiden tarjoajat ovat keskeisiä yhteistyökumppaneita.

Työllisyysalue panostaa erityisesti syrjäytymisvaarassa olevien nuorten motivoimiseen. Tavoitteena on mahdollistaa toisen asteen opintojen loppuun suorittaminen ja/tai ensimmäisten työkokemusten hankkiminen sekä varhainen puuttuminen asiakkaalla ilmeneviin työllistymistä rajoittaviin/estäviin haasteisiin laajan verkostoyhteistyön kautta (mm. asumisneuvonta, sosiaalipalvelut, nuorisotyö, oppilaitokset, nuorille kohdenetut kuntoutuspalvelut jne.). Myös työkokeilumahdollisuuksien ja palkkatukimahdollisuuden hyödyntämistä nuorten työllistymisen edistämiseksi tullaan tehostamaan.

4.2.2 Työuraa pidentävä palvelu yli 50-vuotiaille

Työuraa pidentävä palvelu kohdistetaan yli 50-vuotiaille työnhakijoille. Sillä pyritään sekä kohottamaan työnhakijoiden työkykyä että lisäämään työn kysyntää. Työuraa pidentävällä palvelulla tuetaan ikääntyvien ja eläkeläisten työllistymistä ja kehitetään työnantajayhteistyötä. Työkyvyn tukeminen ja ikääntyvien työllistymisen tukeminen toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Osa työnhakijoista ei ole työkykyisiä, joten toimiva ja ripeästi etenevä sote-yhteistyö on keskeistä. Yritysyhteistyössä keskeistä on työnantajien kannustaminen ikääntyvien ja eläkeläisten työllistämiseen mm. erilaisia tukimahdollisuuksia ja työn räätälöintiä hyödyntäen.

Alueella on tällä hetkellä hyviä toimivia moniammatillisia verkostoja, joita laajennetaan jatkossa kattamaan koko työllisyysalue. Palveluja kehitetään tiiviissä yhteistyössä eri toimijoiden, hyvinvointialueen ja kuntoutuspalveluita tarjoavien kanssa. Yhteistyössä verkostojen kanssa kehitetään mm. monialaista työkykyverkostoa. Työnvälityksen kannalta matalan kynnyksen työpaikat, yhdistykset ja seurakunnat ovat keskeisiä yhteistyökumppaneita asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn ylläpitämisessä.

4.2.3 Pitkäaikaistyöttömät

Pitkäaikaistyöttömien palveluprosessi etenee voimassa olevan lakisääteisen palveluprosessin mukaisesti. Tavoitteena on tukea kohderyhmän työ- ja toimintakykyä, työllistymistä, ohjautumista tarkoituksenmukaisempiin palveluihin tai mahdollisesti toiselle etuudelle esim. kuntoutus, eläke tai sairauspäiväraha. Palveluiden vaikuttavuutta tullaan seuraamaan säännöllisesti.

Asiakkaiden palveluketjujen tulisi nopeutua ja niiden vaikuttavuutta tulisi tehostaa kannustava rahoitusmalli huomioiden. Pitkäaikaistyöttömien osalta tässä on suuri haaste, joka edellyttää kokonaan uusien palveluiden ja toimintamallien kehittämistä tämän kohderyhmän erityistarpeet huomioiden. Keskeisiä palveluita ovat mm työ- ja toimintakyvyn selvitykset, erilaiset koulutus- ja kuntoutusratkaisut sekä työn räätälöinti. Kohderyhmän työllistäminen edellyttää usein myös erilaisten taloudellisten tukimuotojen hyödyntämistä.

Aktivointisuunnitelmat ja palvelupolkujen suunnittelu tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Palveluprosessissa hyödynnetään tarvittavia muita monialaisia verkostoja ja palveluita. Kuntaekosysteemin lisäksi palveluita täydennetään tarvittavilla ostopalveluilla asiakkaiden palvelutarpeen mukaisesti.

Pitkäaikaistyöttömien osalta huomioidaan myös uudistunut TYM-laki (laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä), koska kohderyhmän osalta tulee harkittavaksi asiakkuuden siirtyminen eri palvelukokonaisuuksien välillä.

4.2.4 Maahanmuuttaja-asiakkaat ja kotoutujat

Maahanmuuttaja-asiakkaille ja kotoutujille tarjotaan sähköisten palveluiden rinnalla henkilökohtaista, matalan kynnyksen lähipalvelua, johon on mahdollista tulla myös ilman ajanvarausta. Työllisyysalueelle kehitetään ja hankitaan tarkoituksenmukaisia palveluita, kuten koto- ja kielikoulutuksia, jotka toteutetaan pääsääntöisesti lähiopetuksena. Alkuvaiheen kotoutujien palveluissa korostuu koto- ja kielikoulutukset. Työikäisten kotokoulutuksiin kytketään työelämäorientaatio ja työnantajayhteistyö.

Työnantajayhteistyössä panostetaan työllistämiskynnyksen mataloittamiseen ja maahanmuuttajien työllistymistä edistävien ja helpottavien palveluiden tarjontaan työnantajille.

Kuntien välinen yhteistyö kotouttamisessa on tärkeää, jotta asiakkaat integroituvat alueelle. Yhteistyö kunnan kotouttamispalveluista vastaavien, yrityspalveluiden sekä muiden verkostojen, kuten oppilaisten ja kolmannen asteen toimijoiden kanssa on keskeistä palvelun vaikuttavuuden lisäämiseksi.

Suurin osa työllisyysalueen kotoutujista on työnhakijoina, joten kotoutumispalveluiden kokonaisuus tullaan huomioimaan työllisyysalueen valmistelun edetessä.

Työllisyysaluevalmistelussa on keskeistä varmistaa kattava yhteistyö kotoutumispalveluiden järjestämisessä sekä sujuva siirtyminen kohti työelämää. Jatkossa kunta/työvoimaviranomainen tekee osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnin ja kotoutumissuunnitelman aiempaa laajemmalle kohderyhmälle:

- 1) erityisesti työvoiman ulkopuolella olevia, etenkin kotona lapsia hoitavia vanhempia pyritään tavoittamaan palveluihin aiempaa enemmän ja varhaisemmin.
- 2) Kotoutumissuunnitelman kesto on yksilöllinen, mutta enimmäiskesto lyhenee nykyisestä kolmesta vuodesta kahteen vuoteen

4.3 Suunnitelma monialaisista palveluista

4.3.1 Työllistymistä edistävä monialaisen tuen (TYM) yhteistoimintamalli

Palvelu jakautuu kahteen kokonaisuuteen 1) työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamalliin ja 2) nuorten työllistymistä edistävään monialaiseen yhteispalveluun. Muutoksen myötä alle 30-vuotiaille suunnattu palvelukokonaisuus edellyttää TYM-yhteistyöverkoston laajentamista tai aiempaa tiiviimpää yhteistyötä mm. hyvinvointialueeseen, terveydenhuoltoon, koulutuksen järjestäjiin, kuntien nuorisopalveluihin ja muihin matalan kynnyksen neuvontaa, ohjausta ja tukea tarjoaviin toimijoihin.

Monialaisessa tuessa pyritään kunnissa tapahtuvaan henkilökohtaiseen lähipalveluun. Työllisyysalueen kunnissa on toimiva TYP-verkosto, joka toimii mahdollisuuksien mukaan lähipalveluna. Koko työllisyysalueelle on tavoitteena kehittää yhteinen monialaisen yhteispalvelun tiimi, kehittää yhteistyötä ja tarkastella työllisyysalueella toteutettavia toimintoja hyvinvointialueen kanssa siten, että päällekkäisiltä toiminnoilta vältytään esimerkiksi Pohteen työkykytiimien kanssa. Kannustava rahoitusmalli osaltaan vaikuttaa ohjaavasti asiakkaiden palvelupolkujen sujuvoittamiseen ja nopeuttamiseen.

Työllisyysalueelle rakennetaan yhtenäiset käytännöt alkupalveluihin ja palveluohjaukseen toimintaympäristö ja lainsäädännön muutokset huomioiden. Kehitetään palveluohjauksen osaamista ja sekä vaikuttavampien palveluiden rakentamista uudistuksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

4.3.2 Nuorten työllistymistä edistävä monialaisen tuen yhteispalvelu

Työllisyysalueen 11 kunnan kokonaisuudessa on hyvin erityyppisiä nuorisopalveluita ja palvelumalleja. Keskeisenä toimenpiteenä nuorten työllistymisen edistämisessä on alueellisten ekosysteemien täysimääräinen hyödyntäminen. Tämä tapahtuu nuoria osallistaen.

Nuorten palveluissa korostuvat henkilökohtaiset palvelut, joita on saatavilla jokaisessa kunnassa. Alueellisten nuorten palveluiden kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Nuorten monialaisen tuen yhteispalvelu toteutetaan mahdollisimman lähellä asiakasta. Olemassa olevaa yhteistyöverkostoa kehitetään ja yhteistyötä tiivistetään ja laajennetaan koko työllisyysalueen nuorten palveluihin liittyvät toimintamallit huomioiden ja hyviä käytänteitä benchmarkaten.

4.4 Palveluiden järjestäminen

Palveluiden järjestämisessä työllisyysalueella huomioidaan viranomaistehtävät lain edellyttämällä tavalla. Siihen otetaan mukaan palveluntuottajat ja koko alueen verkosto entistä tiiviimmin.

Yhteistyössä kehitetään ja innovoidaan uudentyyppisiä kustannustehokkaita palveluita, jotka parhaiten vastaavat asiakastarpeisiin.

4.4.1 Operatiivinen toiminta ja tukipalvelut

Operatiivisella toiminnalla toteutetaan lakisääteinen palvelu työllisyysalueen kaikissa kunnissa asiakkaiden tarpeiden mukaisesti ajanvarauksella ja muun toiminnan puitteissa. Tavoitteena on saumaton ja kattava yhteistyö kuntien työllisyys- ja muiden elinvoimapalveluiden kanssa.

Aloittavan yrittäjän palvelut tuotetaan pääsääntöisesti lähipalveluina yhteistyössä seudullisten kehitysyhtiöiden kanssa. Integroidun lähestymistavan tavoitteena on mahdollistaa tehokkaampi resurssien käyttö ja laadukkaampi kokonaissuunnittelu työllisyys- ja elinvoimapalveluissa. Tavoitteena on luoda vuoden 2025 aikana selkeät yhtenevät toimintamallit ja prosessit työnantajien ja aloittavien yrittäjien palvelemiseksi. Työvoimaviranomaisen tehtävät harmonisoidaan soveltuvin osin kuntien muihin elinvoimapalveluihin. Työllisyysalueen yrityspalvelu keskittyy rekrytoinnin tukeen ja osaamisen kehittämiseen. Tämä toteutetaan yhteistyössä työllisyysalueen kuntien kanssa, jossa alue tulee hyödyntämään kuntien vakiintunutta yrityspalveluinfrastruktuuria.

Työllisyysalue järjestää tarvittavat tukipalvelut, mukaan lukien, taloushallinnon, hankinnat ja maksatukset, yhteistyössä Raahen kaupungin konsernihallinnon kanssa. Konsernihallinto laskuttaa sisäisistä palveluista talousarviossa sovitun määrärahan puitteissa. Lisäksi joitakin harvemmin tarvittavia palveluita kuten muutosturva tai merityövälitys voidaan hankkia ostopalveluina muilta työllisyysalueilta tai kansallisesti.

4.4.2 Palvelukanavat

Työllisyysalueella asiakkaita palvelee monikanavaisesti asiakkaan palvelutarpeen edellyttämällä tavalla. Palvelukanavina ovat sähköiset palvelut, etäpalvelut ja puhelinpalvelut sekä läsnäolokonsultaatiot. Työllisyysalueella panostetaan lähipalveluihin, ja lisäksi muut asiointikanavat ovat helposti saavutettavissa.

4.5 Palveluiden järjestämistavat

Palvelu järjestetään monikanavaisesti hyödyntäen sähköisiä kanavia, etäpalveluita, puhelinpalvelua sekä kasvokkain tapahtuvaa lähipalvelua tarkoituksenmukaisella tavalla ja saavutettavuus huomioiden. Oma palvelutuotantoa täydennetään ostopalveluina. Pääsääntöisesti palvelut järjestetään omalla työllisyysalueella hyödyntäen kuntien ja alueen ekosysteemiä.

Työnhakijoille tarjotaan lähipalveluita työllisyysalueen kunnissa ja saavutettavuus huomioiden sähköisten palvelukanavien kautta. Yleisiä tieto- neuvonta ja ohjauspalveluita on saatavilla sähköisesti verkon kautta ja puhelinpalveluna sekä kunnissa lähipalveluina.

Työnantapalvelussa kehitetään helposti saavutettavia sähköisiä palveluita.

Moniammatillisessa yhteistyössä ja kotoutumisen tuessa hyödynnetään lähipalveluiden ohella myös sähköisiä palveluita muun muassa silloin kuin välimatkat tulevat esteeksi. Myös palveluiden monikielisyys tullaan kiinnittämään huomiota.

Työllisyysalue tulee hankkimaan lakisääteisiä palveluja kuten esimerkiksi valmennuksia, koulutuksia ja asiantuntija-arviointeja asiakkaiden palvelutarpeiden mukaisesti.

Muilta työllisyysalueilta hankitaan tiettyjä erityisosaamista vaativia palveluita kuten muutosturvapalvelut, merityönvälitys ja yleisesti harvemmin tarvittavat palvelut. Lisäksi työllisyysalue hankkii tarvittaessa juridista neuvontaa ja ohjausta, mikäli KEHA ei jatkossa tarjoa juridista apua. Tätä palvelua käytetään ratkaisemaan kanteluita, oikaisupyyntöjä, valituksia ja korvauksia. Toisaalta valtakunnallisesti olisi hyvä, että juridinen neuvonta keskitettäisiin esimerkiksi Kuntaliittoon, koska juridisesta neuvonnasta ei ole kuntiin siirtymässä valtiolta resurssia.

4.6 Työnantajapalveluiden järjestäminen

Tavoitteena on luoda toimiva yhteistoimintamalli seudullisten kehitysyhteistöiden ja kuntien muiden elinvoimatoimijoiden kanssa. Tärkeää on luoda toimiva yhteistyö myös ELY-keskuksen yrityspalveluihin, jotta alueella pystytään mahdollisimman hyvin hyödyntämään ELY-keskuksen osaamista ja rahoituskanavia. ELY-keskusten yrityspalvelut ja erilaiset hankkeet on tärkeä yhteensovittaa työllisyysalueen toimintaan.

4.7 Vaikuttavuus ja kustannustehokkuus

Kannustava rahoitusmalli muuttaa nykyisen palvelurakenteen. Kaiken palvelun tulee olla vaikuttavaa ja kustannustehokasta. Lähtökohtana on asiakkaiden, niin yritysten ja työnantajien kuin henkilöasiakkaankin palvelutarpeet, jotta tehokas työnvälitys onnistuisi. Rakennetyöttömien osalta toistuu palvelusta palveluun tai palvelusta työttömäksi siirtyminen. Nykyisten palveluiden vaikuttavuus pitkäaikaistyöttömyyteen on heikko.

Tulevaisuuden palveluissa keskeisenä vaikuttavuuden mittarina tulee olla asiakkaan työllistyminen. Palvelut on tuotettava mahdollisimman kustannustehokkaasti alueelliset erityispiirteet huomioiden. Hankinnoissa ja palveluissa vaikuttavuus on tärkein kriteeri. Alueella käytettävät määrärahat tulevat olemaan niukat, sillä tehtävä siirtyy aliresurssoituna kuntiin. Palveluiden tulee olla sellaisia, jotka tukevat alueen tarpeita huomioiden myös paikkakuntakohtaiset erot ja erityispiirteet.

5 Palveluverkko

Työllisyysalue operoi laajaa palveluverkkoa, joka mahdollistaa lähipalvelut alueen kaikissa kunnissa. Työllisyysalueen virkapaikat sijaitsevat Raahessa, Oulaisissa ja Haapajärvellä. Virkapaikoilta tuetaan palvelupistettä jokaisessa alueen 11 kunnassa. Tuki järjestetään seuraavasti:

- Raahen ja Oulaisten virkapaikoilta operoidaan Oulaisten, Pyhäjoen, Raahen, Siikajoen ja Siikalatvan palvelupisteitä;
- Haapajärven virkapaikalta operoidaan Haapajärven, Haapaveden, Kärsämäen, Pyhäjärven, Pyhännän ja Reisjärven palvelupisteitä.

Alueen kunnat osoittavat työllisyysalueelle oman palvelupisteensä ja neuvottelevat vuokraehdot (jos kunta on palvelupisteen toimitilojen omistaja). Työllisyysalue vastaa virkapaikkojen ja palvelupisteiden hallinnosta vastuukunta Raahen konsernihallinnon kanssa. Palveluverkkomuutokset valmistellaan yhteistyössä alueen kuntien kanssa ja päätetään työllisyyslautakunnassa.

6 Yhteistyötahot ja -muodot

Valtakunnallisella tasolla työllisyysalueen toimintaa ohjaa Työ- ja elinkeinoministeriö yhdessä KEHA-keskuksen kanssa. KEHA tarjoaa keskeisimmät tukipalvelut sekä vastaa useista valtakunnallisista tehtävistä, esim. TE-palveluiden asiakaspalvelukeskus ja kansainvälistä rekrytointia tukevat palvelut. Muita kansallisen tason keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat mm. Work in Finland -verkosto, Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus JOTPA.

Maakunnassa Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus sekä Pohjois-Pohjanmaan liitto ovat keskeisiä yhteistyökumppaneita. ELY-keskuksilla on työllisyydenhoitoon ja kotoutumisen edistämiseen liittyviä alueellisia tehtäviä esim. yhteistyön koordinoitavia tehtäviä. ELY-keskusten yrityspalvelut ja erilaiset hankkeet on tärkeää yhteensovittaa paikallisen tason toimintaan. Maakunnan liitolla on keskeisiä tehtäviä aluekehityksen, elinvoiman ja edunvalvonnan osalta.

Työllisyysalue tekee yhteistyötä tiivistä muiden työllisyysalueiden kanssa niiden tehtävien ja palvelujen osalta, joita ei ole tarkoituksenmukaista tuottaa työllisyysalueena itse.

Tärkeimpiä paikallisia ja alueellisia yhteistyökumppaneita ovat työllisyysalueen kuntien elinvoimatoimijat. Tavoitteena on luoda synergiaetuja integroimalla työllisyysviranomaisen tehtäviä soveltuvilta osin kuntien olemassa oleviin organisaatioihin. Useassa alueen kunnassa elinvoimapalveluiden organisaatiot sisältävät sekä työllisyys- että yrityspalvelut, ja yhteistyötä on tehty tiiviisti jo kuntakokeilujen aikana. Elinkeinoelämän muina tärkeinä kumppaneina on tärkeää huomioida mm. Kauppakamari, yrittäjäjärjestöt (kunnalliset ja alueelliset), työnantaja- ja työntekijäjärjestöt sekä välityömarkkinoilla toimivat yhdistykset.

Oppilaitoksilla ja muilla koulutuksenjärjestäjillä on merkittävä rooli työvoimatarpeiden ennakoinnissa, työnantajayhteistyössä sekä asiakkaiden koulutukseen ohjauksessa, koulutuksen järjestämisessä ja osaamisen kehittämisessä.

Keskeisiä yhteistyökumppaneita ovat asiakkaiden työkyvyn kohentamisessa hyvinvointialueet, KELA ja erilaiset kuntoutuspalveluja tarjoavat tahot.

Palveluntuottajat ovat työllisyyspalveluiden yhteistyökumppaneita. Yhteistyötä palveluntuottajien kanssa tehdään asiakastyössä (esimerkiksi rekrytointiyhteykset).

Työllisyysviranomainen tekee läheistä yhteistyötä kuntien eri toimialojen ja yksiköiden kanssa. Keskeisiä kumppaneita ovat mm. nuorisotoimi, sivistyspalvelut (kansalaisopisto, perusopetus ja lukio), hyvinvointipalvelut (kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut) ja kotouttamispalvelut.

Työllisyysalueen toiminnan onnistuminen edellyttää laajaa yhteistyöekosysteemiä. Panostamme verkostomaiseen, tavoitteelliseen yhteistyöhön, jossa korostuu yhdessä tekeminen, yhteisten tavoitteiden asettamisen ja yhteisten tavoitteiden saavuttaminen.

7 Työperäisen maahanmuuton ja työvoiman liikkuvuuden edistäminen

Kohtaanto-ongelma hidastaa koko alueen kasvua. Tarvitaan kansainvälistä rekrytointia ja työvoiman liikkuvuutta alueen elinvoiman turvaamiseen. Keskeisiä lähtökohtia ovat osaaja- ja työvoimatarpeiden ennakointi, työnhakijoiden osaamisen kehittäminen työnantajan tarpeita vastaavaksi sekä kansainvälisten osaajien saaminen alueelle. Alueen vetovoiman kannalta myös aktiiviset viestintä- ja markkinointitoimet ovat tärkeitä.

Kohtaantoa, työvoiman liikkuvuutta ja työperäistä maahanmuuttoa tarkastellaan alueellisesta, kansallisesta ja kansainvälisestä näkökulmasta. Työpaikkojen ja työvoiman kohtaannon parantaminen on työvoimaviranomaisen ydintehtäviä ja työllisyysalueen keskeinen tavoite, johon tähdätään kaikella kehittämistoiminnalla, kuten mm. työnhakija- ja työnantajapalveluiden tiivistämisellä, uudenlaisilla toimintatavoilla sekä elinkeino-, työllisyys-, yritys- ja koulutuspalvelujen yhteistyöllä. Alueelle kehitetään uudenlaisia ratkaisuja kohtaannon parantamiseksi. Yhteistyötä tehdään myös muiden työllisyysalueiden kanssa ammatillisen ja alueellisen liikkuvuuden edistämiseksi.

Kansainvälinen rekrytointi on haastavaa pienille kunnille, joten alueellinen ja valtakunnallinen yhteistyö on avainasemassa kv-rekrytoinneissa ja osaavan työvoiman saamisessa. Tarvitaan tiivistä yhteistyötä mm. Business Finlandin, Work in Finlandin ja rekrytointiyritysten kanssa sekä EURESin tehokkaampaa hyödyntämistä. Valtion kansainvälisten rekrytoinnin palveluiden ja työllisyysalueiden palveluiden välillä tehdään yhteensovittamista kansainvälisen rekrytoinnin edistämiseksi.

Työperäistä maahanmuuttoa ja alueella jo olevien maahanmuuttajien potentiaalia työllistyä alueelle edistetään. Työperäistä maahanmuuttoa tuetaan mm. kieli- ja kotokoulutuksilla, valmennuksilla, työkokeilulla sekä erilaisin kotoutumista ja integroitumista tukevin palveluin.

Yritysyhteistyö ja osaajatarpeet ovat keskeisessä asemassa työperäisessä maahanmuutossa ja maahanmuuttajien työllistämisessä. Alueen elinkeinorakenne, työvoimatarpeet ja kehittämistrendit huomioidaan työperäisen maahanmuuton kohtaannon edistämisessä. Tiivis yhteistyö kuntien kotoutumispalveluiden kanssa on keskeistä. Yrityksille suunnattuja palveluita ovat mm. toimialakohtainen ennakointi, monikulttuurisuusvalmiuksien parantaminen työyhteisöissä, tuki maahanmuuttajien rekrytointiin ja palvelut osaamisen kehittämiseen.

Synergiaetujen hakeminen ja yhteistyökumppanien osallistaminen ja yhteistyön tiivistäminen on tarpeen toimivien prosessien ja toimintamallien luomiseksi. Tarvitaan tiedolla johtamista ja ennakoivaa tietoa tarjonnasta (ikäluokkien koot, koulutus, maassa- ja maahanmuutto, pendelöinti) sekä kysynnästä (toimialarakenteet, toimialojen osaamis- ja ikärakenteet, yritysten perustaminen).

8 Varautuminen rakennemuutostilanteisiin

Rakennemuutoksilla tarkoitetaan tilanteita, joissa alueiden elinkeinorakenne muuttuu joko äkillisesti tai pidemmän ajan kuluessa esimerkiksi globalisaation ja tuotantorakenteiden muutoksen seurauksena. Rakennemuutos on osa normaalia aluetalouden kehitystä ja liiketoiminnan uudistumista ja sen tuomiin muutoksiin on työllisyysalueella varauduttu. Rakennemuutokseen varautumisessa pyritään minimoimaan mahdolliset haittavaikutukset ja hyödyntämään uusia mahdollisuuksia.

Työllisyysalue on varautunut rakennemuutoksiin tukemalla monipuolista ja uudistuvaa elinkeinorakennetta, jossa hyödynnetään ennakoit tietoa ja suunnataan koulutustarjontaa uudistuvien työmarkkinoiden tarpeisiin. Alueen toimialojen monipuolistaminen on yksi ennakoiva varautumiskeino rakennemuutostilanteiden vaikutuksiin. Rakennemuutoksen ennakointi, seuranta ja reagointi liitetään alueen elinvoimajohtajista koostuvan yhteistyöryhmän vastuulle.

Varautuminen rakennemuutostilanteisiin pääpiirteissään muodostettavalla työllisyysalueella:

- 1) Luodaan rakenteet työvoiman tarpeen muutosten ennakointiin. Ennakoivaa tietoa tarvitaan ainakin tarjonnasta (esim. ikäluokkien koot, koulutus, maassa- ja maahanmuutto, pendelöinti) ja kysynnästä (esim. toimialarakenteet, toimialojen osaamis- ja ikärakenteet, yritysten perustaminen). Tehdään laajaa yhteistyötä valtion, maakunnan ja paikallistason toimijoiden kanssa ennakoit tiedon saamiseksi sekä jatkuvaa yhteistyötä ja tiedonvaihtoa työnantajien kanssa. Tiivis yhteistyö koulutusorganisaatioiden kanssa ennakoinnissa ja koulutussuunnittelussa sekä työnhakijoiden osaamistarpeiden kartoittaminen ovat osa työllisyysalueen perustoimintaa. Yhteistyö lähialueiden työvoimaviranomaisten kanssa auttaa myös varautumaan muilla alueilla tapahtuvien muutosten vaikutuksiin työllisyysalueelle.
- 2) Äkillisissä negatiivisissa muutostilanteissa työvoimaviranomainen on keskeisesti mukana aluetason verkostossa (mm. kunnat, palvelualueiden elinvoimaorganisaatiot, maakuntaliitto, koulutuksen järjestäjät ja ELY-keskus) arvioimassa vaikutuksia työmarkkinoihin ja paikallistalouteen sekä suunnittelemassa toimenpiteitä sekä niiden rahoitusta. Toimenpiteitä voivat olla mm. koulutus, uudelleen koulutus ja osaamisen kehittäminen. Rakennemuutoksen lähtökohdista ja vaikutuksista riippuen mukaan kutsutaan aluetason, seututason tai kuntatason toimijoita ja toimenpiteet mitoitetaan tarpeen mukaan.
- 3) Muutosturvaneuvottelut työnantajan kanssa. Sovitaan työntekijöiden tieto- ja neuvontapalveluista ja toimenpiteistä/palveluista (valmennukset, koulutukset), jotka toteutetaan YT-neuvottelujen jälkeen.
- 4) Kohdennetaan työvoimaviranomaisen resursseja tarvittaessa uudelleen palveluiden turvaamiseksi ja rakennemuutoksen vaikutusten lieventämiseksi alueella.

Viitekehys tulkinnalle rakennemuutoksesta ilmiönä

	<i>Negatiivinen rakennemuutos</i>	<i>Positiivinen rakennemuutos</i>
--	-----------------------------------	-----------------------------------

<i>Nopea</i>	Äkillinen ja merkittävä muutos, joka vaikuttaa kielteisesti työllisyyteen	Äkillinen ja merkittävä muutos, joka vaikuttaa myönteisesti työllisyyteen
<i>Hidas</i>	Pitkäaikainen ja asteittainen muutos, joka vaikuttaa kielteisesti työllisyyteen	Pitkäaikainen ja asteittainen muutos, joka vaikuttaa myönteisesti työllisyyteen

Viitekehys rakennemuutokseen varautumisesta

	<i>Ennakointi/ennakoivat toimet, proaktiivisuus</i>	<i>Resilienssi (kyvykyys reagoida ja muuttaa toimintaa tarvittaessa)</i>
<i>Sisäinen yhteistyö (työllisyysalue)</i>	Tiedolla johtaminen ennalta sovitulla toimintamallilla	Reagointikyvykkyyden huomioiminen työllisyysalueen henkilöiden työnkuvia suunniteltaessa
<i>Ulkoinen yhteistyö</i>	Aktiivinen viestintä Vuosittaiset aluetilaisuudet	Sidosryhmien osallistaminen ja toimintamalleista sopiminen

Suurissa rakennemuutostilanteissa tehdään yhteistyötä valtion ja muiden alueiden kanssa.